

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Égges szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 10.

A vidéki pénzügyek.

Ismét egy vidéki pénzügyet bukott bele abba a fertőbe, melynek lecsapolását oly régen sürgetjük. Ha nem akarunk jajveszékelné, mint egy *betevő*, aki összes megtakarított pénzecskéjét a fertőbe hányta bele, hát csak hideg vérral gondolkozunk azon, hogy maradhatunk még most is az 1876-iki kereskedelmi törvény mellett, mely úgy szólván ráhagyja a pénzügyre és ezek »nagyságos« parvenu-ire, hogy azt cselekedhessék, amit akarnak?

Ki ellenőrizi ezen intézetek beléletét, melytől annyi hiszékeny embernek anyagi boldogulása függ? Az igazgatóság, melynek akaratával, vagy beleegyezésével a gründolások folynak? A részvényesek, kiket a busás osztalékkal annyira el lehet kábítani, hogy azután se lát, se hall?

Oh hiszen megjelennek nyilvánosan is az intézetek zárszámadásai, melyben ki vannak mutatva rendre a vagyontételek, a nyereség s veszteség számla, de ki a megmondhatója annak, hogy a kitüntetett vagyontételek »jók«, nincsenek-e benne lejárt, vagy éppen behajthatatlan követelések, melyek papirjai csak szemfényvesztésre jók, de valóságban igazán semmit sem érnek?

Ezekkel az állam közegei mind csak akkor foglalkoznak, ha a büntető törvény szakaszai már kényszerítik, hogy benne eljárjanak, amikor már a baj meg van s a részvényesek a fényes osztalékok

után részvényük értékét, a betevők meg pénzüket siratják. Itt nyilvánul csak az állam ellenőrzési joga és így jöhet az aradi bukás, a kolozsvári, érsek-ujvári, kis-czelli és ezután is még számtalan bukás.

* * *

Az aradi, érsekujvári, kolozsvári bankrotteoknak méltó társa akadt. A kis-czelli takarékpénztár ellen elrendelték a csődöt.

A kis-czelli bukás túl tesz az előbbieken nem csak méretekre nézve, hanem a tekintetben is, hogy Vasvármegye kigazdait sujtja leginkább, kik több mint félmillió forintig vannak érdekelve 50—100 forintos betétekben a bukásnál.

A bank egész története szörnyű képét nyújtja a nagy pénzügyi *inflation*-nak, a büns közönynek, mely tétlenül nézte, hogy a Rózenberg-család 29 éven keresztül szedje össze magát anyagilag a mások kifosztásával.

Rózenberg Henrik uzorás kereskedő alapította a kis-czelli takarékpénztárat s behajthatatlan papirjait, váltóit a takarékpénztárral fizettette ki, melyekért kamat ugyan sosem járt, de a takarékpénztár vagyonaként voltak feltüntetve. Az apa üzemeit folytatta fia Rózenberg Lajos, Rózenberg Gyula orsz.-gyűlési képviselő öccse. Ez a büns gazdálkodás csakis hamis könyveléssel, hamis mérlegek készítésével volt lehetséges és lehetséges volt még az igazgatóság büns közönyével fogva. Egy időben az intézet egy kilépett tisztviselője szemére is hányta az

igazgatóságnak, ez ismét a vezérigazgatót Rózenberg Lajost vonta kérdőre, ki oly önzéssel és sértődve válaszolt, hogy még az igazgatóságnak kellett öt sok ideig kérlelni, hogy állásában megmaradjon.

Az intézet büns manipulációiról szállongó hírek azonban mindinkább terjedtek, mindig több és több betéteket mondtak fel, melyeket a manipuláló család saját birtokainak megterhelésével fizetett ki, míg a minap a szombathelyi törvényszék elrendelte az intézet ellen saját kérelmére a csődöt, mert 1.300.000 frt vagyonából 1.100.000 frt elveszett.

A történet ez. A folyamatban levő vizsgálat egyre több és több a büntető törvénykönyvbe ütköző tényeket vet felszínre a pénzügyet beléletéből, mely nemcsak a szegény garasokból élő földműveseket fosztotta ki garasaitól, hogy fogalmat alkossanak maguknak a *takarékosság hasznáról*, nemcsak egy családot emelt a büns manipulációkkal magasra, hanem foglalkozott még a politikai szabad véleménynyilvánítás elnyomásával is. A dunántúli ellenzéki képviselői a megmondhatója annak, hogy mily küzdelmet folytattak a bank pénzei ellen.

Büns úton szerzett pénz büns célokra felhasználva nem egyedül álló dolog. A complotban minden büns, ami a célt bármiként is elősegíti közvetlenül vagy közvetve s érje a szövetség minden tagját el a büntetés kiméltelenül. Az anyagi elégtételt úgy sem képes bármilyen financier genie megadni, mert nem képes a semmiből helyre tenni az ellopott százazreket.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ibolya-Veronika.

Ira: Prigl Olga.

Haragudtak rá mikor megszületett s a csöpp jószág mintha érezte volna, egy mukkáns nélkül bujt meg a tarka csinos dunnába. Összeszorította ökleit és várt türelmesen. Talán arra várt, hogy majd érte is eljön az a ki a testvérdéit elvitte sorba. Szép fehér téli napon, mikor havas volt a kerítés vége és a gubancos liezeum-bokor is a kis temető árkában, talán az ő tiszteletükre, — teleszórta magát fehér virággal. Apró pihék szaláingóztak a levegőben, mintha mindenik egy olyan kis megszabadult lélek lett volna, a ki lthagyta a csikos dunnáját, a mely neki addig a világot jelentette. Olyk kicsi lélek megbujt a csipkés ablakfüggönyben, talán még visszavonzotta valami és örvendezett látva szép kis festett koporsóját, a ezírfaszemfüdelet, a melynek minden sarkáról bokorba kötött szalag esüngött. Oh szép az élet idelent is, — gondolta, mert még nem tudta akkor, hogy az embereknek a halálokban adják meg a legnagyobb tisztességet.

Mondom a kislány, mert az volt, türelmesen várt a dunában, csak a szemhéjaival hunyorgatott olykor, a melyek sehogyse tudták megszokni a pipafüstöt. Aztán az orrocskájával

gyült meg a baja, azt kezdte dörzsölni, miközben sűrűn tüsszentett. Vékonyan, mint a kis macskák, de különben ő maga sem volt nagyobb egy jókora fiók — ezizánál.

Az édesapja, a ki mellesleg mondva a nemes eszmadia ipart lett volna hivatva felvirágoztatni, — ezt a megjegyzést teite ezekre a szemmel látható életjelre:

— Ni, ez úgy látszik megmarad, nem kell sietni a keresztelővel.

A sápadt asszony az ágyban mesolygott, a könnyei meg hullottak mellette. A jó Isten tudja hogy volt vele, talán jobb szerette volna eltenni ezt is, mint a többit és arra gondolt, ha ő is csak úgy elmúlt volna.

Telt a nap a hét és egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy a fiók ezizta tud már nevetni is. Furesa kis vonás jelent meg a szája szögletében, időtlen kis ráncz, a mely csufolni látszott mindnyájukat: ugy-e hogy lefőztek benneteket? — és a szemével se hunyorgatott többé, hanem kinyitotta kerekre, hogy olyannak látszottak azok, mint egy-egy nagy kék virág. És talán azért keresztellették Ibolyának. Pedig alig kaptak rá keresztanyát. No hogy még ki hallott ilyen nevet: Ibolya! — Trozsán Ibolya, a Trozsán Mátyás eszmadia leánya! — Már hogy illik az össze.

Végre is egy kis szerényke csalással a kegyeletes szent Veronika nevére diktálta be és így lett neki két neve: Ibolya, Veronika.

A gyermekéveiről nem számolok be külön, olyanok voltak azok, mint más szegény poronty.

Ha az anyja, a ki mosni, vasalni járt el uri házakhoz, — nem vitte magával, hát elpancsozott ő is az árokszálon az utezagerekkel. Nem eszért volna senkivel és nem sirt, nem duzzogott ha szidták, ha megverték és csak egyetlenegy kívánsága volt életében. Szeretett volna egy ruhát, egy olyan kék ruhát, a minő a Hófehérke meséjében a királynén volt és mikor később libapásztor leányának adták és ő hanyatt feküdt a pázsitos gyöpon, — az eget nézte mindig, a mely szinte olyan kék volt és a habos bárányfellegetek, a melyek olyanok voltak rajta, mint a seiyemesipke a mesebeli királyné ruháján.

Ibolya-Veronika behunyta a szemét és ábrándozott. Ha ő neki egyszer egy olyan kék ruhája lenne . . . Elnézegette a boltok kirakataiban, talált volna itt is ott is kedvére valót, de nem, még az árát se mert megkérdezni. Olyan pénzzel fizetnek azért, a minőt ő még sohasem látott és aztán inkább oda se nézett a kirakatoknak s csak az égre bámult fel mindig. Az egy forintjával meg, a mit hónapi bérben kapott, — mindig beszámolt otthon.

— Megáld a jó Isten, — mondta az édes anyja és a kidolgozott kezével végigsimította az Ibolya-Veronika szép szőke haját.

És a kislány úgy érezte olyankor, mintha az édesanyja sápadt szájszéleiről az a pár szó úgy szállna a lelkébe, mint egy darab megyország és marában halkán ismételtette: megáld az Isten és olyankor szinte el is felejtkezett a kék ruháról.

Ugy hírlik, hogy a nagy csőd kibonyolítására az állam anyagi segítségét is igénybe óhajtják venni 200,000 frt kamat nélküli kölcsön képében. Érdekesen írja erre nézve a fővárosi «B. H.»

Ez a fölfogás már régebben kísért nálunk. Mikor a *nagyvárad* László malom bukása volt napirenden, akkor is tettek lépéseket ebben az irányban. A közvélemény fölzudulása azonban elég volt arra, hogy az időtlen vállalkozás örökre dugába dőljön. Reméljük, ez alkalommal sem fog más történni.

A kolomposok.

Budapest, február 10. (Saját tud. táv.) Szalay vizsgálóbíró erélyesen folytatja a kisczelli bank bukásának ügyében a vizsgálatot. Kihallgatta tegnap Riedt Károly az intézet könyvelőjét, kiről alapos a gyanu, hogy összejátszott Rózenberg Lajossal s ki feltűnt már évekkel ezelőtt nagy lábú életmódjával. Rózenberg birtokára menekült családjával Topánfalvára, ugyszintén Riedt Károly is eltávozott Kis-Czellről csak a legnagyobb fiut hagyta otthon, mert félt, hogy feldühödt nép agyonveri.

A vizsgálat és kihallgatások eredménye az, hogy ma Riedt Károly könyvelőt letartóztatták és több letartóztatás is várható.

A kongrua-összeírás helyesbítése.

Valahára a kultuszminisztériumban is belátták azt az anomáliát, hogy míg a nem kath. lelkészek kongruájánál törölték a bevételekből az esketési stóla és anyakönyvi kivonatokért járó díjakat, addig a kath. kongruájánál fentartották azt, valamint észrevették azt a másik anomáliát is, melyre ismételtén rámutattunk, hogy míg a nem kath. kongruájánál a káplántartást 250 frtba, egy lótarast 100 frtba számítottak, addig a kath. kongruájánál az előbbit csak 200 frtra az utóbbit 63

frtra tették. (A váradi pénzügyigazgató pláne csak 50 frtra!) Ezen akar segíteni a legújabb királyi resolutio:

A Samassa József egri érsek elnöklete alatt működő központi kongrua-bizottság azon óhajának adott kifejezést, hogy a plebániái jövedelmek összeírására vonatkozó utasítások a nem katolikus lelkészek jövedelmeinek kiegészítése tárgyában időközben alkotott 1898. XIV. t.-cikkkel hozassanak összhangba és hogy a bizottságnak lehetővé tétessék, hogy felebezéssel meg nem támadott bevallásokat is szükség esetén vizsgálat alá vegye. Minderre egy legfelsőbb királyi elhatározás kieszközölése vált szükségessé, minthogy az ezen összeírásokra vonatkozó utasításokat is ő Felsége hagyta annak idején jóvá.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a bizottság kívánalmainak teljes jogosultságáról meggyőződve, részletesen és behatóan indokolt felterjesztést intézett ez ügyben ő Felségéhez, mely előterjesztésnek alapján ő Felsége megengedte, hogy a mindkét szertartású katolikus lelkészek és segédlelkészek jövedelmei összeírásának a központi kongrua-bizottság által foganatba veendő felülvizsgálata alkalmával a következő kiigazítások eszközöltessenek:

1. Az esketési stóla díjakból befolyó jövedelem az összes jövedelmi összeírásokba törörendő.

2. Hasonlóképpen törörendő az anyakönyvi kivonatokból befolyó jövedelem, valamint ezzel kapcsolatban az anyakönyvi jövedelmeknek az anyakönyvvezetési költség czimén felszámított 10 százaléka.

3. A lótarási átalány maximuma 125 frtról 200 forintra emelendő és ehhez képest egy lótarásra 63 frt helyett 100 frt számítandó.

4. Káplántartás czimén 200 frt helyett 250 frt hozandó levonásba.

Ugyszintén megengedte, hogy a központi kongrua-bizottság az összes lelkészi és segédlelkészi jövedelmi összeírásokat felülvizsgálhassa és az 1895. évi április 16-án legfelsőbb helyen jóváhagyott szabályzat ellenére megállapított

jövedelmi és kiadási tételeket kiigazithassa, illetőleg törölhesse.

Továbbá a latin és görög szertartású katolikus érsekség és püspökségek, valamint a királyi adományozás alá tartozó apátságok és prépostságok jövedelmi összeírása tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszter által 1897. július 12-én kibocsátott »Irányelveket« jóváhagyta és azok alapján eszközölt eljárást tudomásul vette.

A helyzet.

Budapest, febr. 10.

Mintha valami gyorsabb tempó jött volna a hosszadalmas béketárgyalásokba. A békebizottság több tagjának betegsége és Apponyi utazása daczára a ma délelőtt 11 órakor összeült konferencia el fogja végezni az egész munkaanyagot. Az ellenzék szóval már ma este fogja közölni a dissidensekkel legújabb elhatározásait, melyeket Apponyi Albert gróf holnap irásba foglal. Az írásbeli választ a dissidensek holnap kapják meg.

Mindenki tudja, hogy Apponyi gróf a legbékésebb álláspontot foglalja el és az a tény, hogy őt bízták meg a válasz fogalmazásával, legjobban bizonyítja az egész ellenzék békülési készségét.

Apponyi azon lesz, hogy válasza lehetőleg minden ellentétet kiegyenlítsen és ez remélhetőleg sikerülni is fog neki.

Egyetlen pont van, a melyben az ellenzék ma sem enged és ez az indenmitás kérdése; ezt nem akarják a Bánffy-kormányának koncedálni.

Az egész háboru Apponyi válasziratának elkészülte után erre az egyetlen differenciára fog redukálódni.

Hír szerint Széll Kálmánnak ennek a kérdésnek megoldására is van egy szerencsés formulája, mely számára a koronát meg akarja nyerni. Széll — mint ezt a hét elején jelentettük — szombaton este Bécsbe megy és hétfőn visszatér. Ugyancsak e napon fogja közölni az ellenzékkel a korona ultimátumot az indenmyti tárgyában.

Esténként felkuperodott az ágyba az anyja mellé és bedugta a füvét. Bedugta, hogy ne hallja az apja durva szavait, mikor az úgy éjjeltájt hazavetődött. Oh hogy reszkettek olykor mindketten. Ibolya-Veronika erőszakkal esukta le szemét és a szive ijedten dobogott. Pedig ez így ment napról napra és nem tudták megszokni mégsem.

Az asszony magához szorította a kis lány szöke fejét és imádkozott. Imádkozott, hogy meghagyta neki az Isten Ibolya-Veronikát. Ő volt kettőjük között a szent, a minden és ő benne reménykedett a szegény asszony.

Az élet eltelik, elmegy még a szomorúságban is. Ezeké is tellett. Nincs ember baj nélkül, — vigasztalta magát az asszony és nem panaszkodott senkinek. Pedig neki sokszor panaszkodtak őh hányan a magasorsu barátnői közül és hogy kifakadtak némelykor!

Trozsánné nem szólt, inkább azt ismételtette: megáld az Isten.

Es fordult is valamennyire a sorsuk. Ibolya-Veronika valami jó uri házhoz kapott be, a hol megbecsülték s tisztességes fizetést adtak neki. Nem olyan közönséges eseléd volt, tizenöt forintot kapott egy hónapra. Abból épen kiteltett volna egy olyan égszínkék ruha, a minőre Ibolya-Veronika már oly régen vágyakozott. Ejj, ráérek még, — gondolta magában és fogta a fizetését és odaadta az édes szüleinek. Ő maga átvasalta a kicsit megfakult barna ruháját, a mit két évvel ezelőtt kapott ajándékba és abban ünnepelt vasárnaponként. Trozsánné a szemét törölgette: áldott legyen az Isten. És a beteg reszkető urával ki-

járogatott a kis temetőbe, a kakuk füves sirhaatok közé és ott elsiratgatták, elbusgatták az őt egyformára festett apró kis keresztet, a melyek le voltak dugva sorjába. És felsóhajtottak olykor:

— Oh bár megvolának! . . .

Arra gondoltak, hogy akkor talán jobban telnék Ibolya-Veronikának a kék ruhára.

Milyen szép lett volna benne! — Még a fakó barna ruhában is kivált a többi közül. A szép sugár növésével, szabályos szép szöke arczával, a mely olyan volt, mint a tejbe hullajtott almavirág.

— Milyen nagy szerencse vár magára lelkem, — mondta neki egy napon az asszonya. Ibolya-Veronika nagyot nézett.

Az asszony folytatta:

— Egy uri ember járt ma nálam, a ki itt lakik fölöttünk az emeleten. Hallotta magát énekelni és azt mondta, hogy kincs van a tor-kában s ki akarja magát taníttatni.

Ibolya-Veronikának egész nap zúgott a feje attól a mit hallott. Aludni se tudott utána való éjszaka. Olyan furesákat álmodott, mintha meghalva látta volna magát, szép kék selyemruhába öltözve, sok sok virág között. De a virágnak nem volt illata, mintha hideg porcelánból lettek volna. Bágyadtan ébredt másnap és szórakozott volt egész reggel.

Délfelé a szalonba hívták és Ibolya-Veronika zavartan támaszkodott a tükrös ajtófélféhez.

— Itt van az az ur . . .

A föltett czvikerevel erősen méregette az végig a leányt. Aztán énekelte vele valamit. Ibolya Veronika vörös volt mint a pipacs

és meglehetősen hamisan énekelt. Pedig az asszonya egyre integetett neki, hogy bátorítsa.

— Nem tesz semmit, — mondta a vendég, — majd le fogja győzni, a lámpalázát. És addig is míg nagyobb kedve lesz.

S egy csomagot hozatott be az inassal az előszobából.

— Ez a magáé Ibolya-Veronika — előlegnek.

Gyönyörű kék ruha volt a csomagban — és Ibolya-Veronika felkiáltott meglepetésében:

— Ah! — de a többit nem merte hangosan mondani. Epen olyan, mint a királyné ruhája a Hofehérkében . . .

Es aztán megint zúgott a feje egy napon által. Eszébe jutott az álma és látta magát mint halottat. Megborzadt. Valami babonás félelem fogta el, s a sokszor megálmodott kék ruha mint nehéz kő ereszkedett a szívére. Pedig elesukta a szekrénye legalsóbb fiókjába és mégis kísértette az éjjel-nappal. Mint egy rém, a melyből innen, onnan is kiviláglik egy pár olyan fényes üvegű szem, a mitől félt, maga se tudta miért.

Es egy-egy este szépen összepakolta a ruhát. Egy czédulát is irt hozzá a maga gömbölyű betűivel s naiv orthográfiájával:

Nincs kedvem énekelni tanulni.

Es aláírta:

Trozsán Ibolya-Veronika.

Az égre nézett fel, mint a hogy megsokta volt és két csillag nézett onnan reá szeliden. És mintha beszélt volna hozzá a csillag az édes anyja bangján:

— Megáld az Isten . . .

Ezek szerint csütörtökig, vagyis az országgyűlés összeültéig teljesen finalizálhatják és írásba foglalhatják az egész békepaktumot, mely esetben az új kormány bemutatkozása folyó hó végére várható.

Szell Kálmán az indemnitásra vonatkozó formuláját titokban tartja, mert nem akarja előbb publikálni, míg O Felsége jóvá nem hagyja.

Ami e formulát illeti, azt hisszük, hogy nem igen tévedünk, ha felteszszük, hogy közel jár ahhoz, melyet tegnapi közlésünk szerint egy ellenzéki képviselő ajánlott a békekonzferenciának, t. i. hogy Bánffy alatt engedjék megszavazni a pusztá indenitást, ellenben a felmentvényt az ex-lex állapotért válaszzák külön és ezt csak az új kormánynak engedjék megszavazni.

Az albizottság.

Budapest, február 10. (Saj. tud. táv.)
A kormány holnap délután nevezi meg a két tagot, kiket az albizottságba küld ki. Politikai körökben nagy várakozással tekintenek a miniszterelnök ezen kijelölése elébe. Hihetőleg két miniszter lesz a két kiküldött.

Az ellenzéki javaslatok.

Budapest, február 10. (Saját tud. táv.)
Az ellenzék kívánságai a kuriai bíraskodás és a választási reformok tárgyában ma kézbesítettek Bánffy bárónak. A javaslatokat Csáky Albin gróf vitte át a miniszterelnöknek, ki azon véleményének adott kifejezést, hogy a szóban forgó javaslatokat ő maga is tanulmány tárgyává fogja tenni.

A politikai körök véleménye szerint Polónyi Géza elaborátuma a választási törvények reformálásáról fog különösen akadályokat előidézni, mivel a benne foglalt reformok igen radikális természetűek.

Most már bizonyossá lett, hogy az ellenzék két megbízottja az alakulásban levő albizottságba Horánszky Nándor és Győry Elek lesznek.

Városi közgyűlés.

— II. nap. —

Mint rendesen, most is kongott a közgyűlés második napján a városház tanásterme az ürességtől. Pedig a tárgysorozatból alig négy ügyet intéztek el az első nap.

A legfontosabb tárgy: Hevesvármegye hazafias hangú felirata volt, melyet pártolás végett küldött meg Nagyváradnak Hevesmegye.

A tanács javaslata azt tartalmazza, hogy tekintettel a folyamatban levő béketárgyalásokra, de mert már nyilatkozott is a törvényhatóság e kérdésben, térjenek napirendre.

Ennek a javaslatnak a második része épenséggel nem állja meg a helyét.

Mikor a csongrádi feliratot pártolta Nagyvárad törvényhatóságának többsége, más viszonyok voltak, még nem volt törvénytelen állapot. Az még az obstrukcióra vonatkozott, itt pedig arról van szó, mit tegyen a város törvényhatósága az ex-lex állapottal szemben.

Különbösen az egész vitaközvetésben legjobban eltalálta az igazságot a vitának egyik egyszerű szónoka, mikor kijelentette, hogy tisztelni kell a más meggyőződését, de ne csak akkor, ha az a kormánypártra kedvező.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Grósz Albert, Hlatky, Endre, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Szokoly

Tamás, Beczkay Lajos, Czeglédy Jeremiás, Déry János, dr. Grósz Menyhért, dr. Hoványi Géza, Mészáros József, Milibák József, dr. Radó Ignác, dr. dr. Sarkadi Lajos, Schütz Albert, Stern Herman, Széles Lajos, dr. Vueskies Gyula, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Balogh Döme, dr. Kazay Kálmán, Kunz Cusztáv, Mandel Adolf, Mihelyi Adolf, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Nyíry György, Rothman Jakab, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Istvánffy István, Szüts Dezső, Komlóssy József, Bordé Ferencz Darvassy Lajos, Dus László, Busch Dávid, Nemes Jenő, Szüts István, Ragány János.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Balogh Döme szólalt föl napirend előtt személyes kérdésben. Moskovits József tegnapi vádjára vonatkozólag kéri a polgármestert jelentse ki, hogy ő denunciált-e valaha a tisztviselők ellen?

Bulyovszky József megnyugtató választ a felszólaló köszönettel vette tudomásul.

Iskolák elhelyezése.

Ezután a Korona vendéglőnek iskolává alakítása tekintetében tartott árlejtés eredményéről jelentette a tanács, hogy a legelősebb ajánlatot ifj. Rimanóczy Kálmán nyújtotta be.

Gábel Jakab összehasonlítást tett a nagyobb vidéki városok és Nagyvárad építkezési módszere között, s oda konkludál, hogy az egységi ár mellett való építés sok pénzbe kerül. Az előterjesztést egyébként elfogadja.

Bulyovszky József dr. jelenti, hogy az egységi árak megállapítása dolgában már kellőképp intézkedett.

A polgári leányiskola és az olasz leányiskola elhelyezésére vonatkozólag azt javasolja a tanács, hogy mindkét iskola bérletét egy évre hosszabbítsák meg.

Szokoly Tamás az építkezéseket sürgeti, hogy rendben legyünk ez évben az iskolák ott-honával.

Bulyovszky József dr. polgármester megnyugtató választ tudomásul vették.

A László-malom kövezetvámja.

Az egyesült László és Hunyadi malom részvénytársaság kérvényt intézett a városhoz a kövezetvámmentesség iránt. A tanács egy ízben elutasította a kérelmet, mire a részvénytársaság újabb folyamodásban fordult a közgyűléshez. A tanács az iparkamara véleménye alapján is a kérelem elutasítását javasolta.

A közgyűlés hozzájárult a tanács javaslatához.

*

Manya Kozta, valamint a gör. kath. káptalan köztér átengedésének ügyét a jövő havi közgyűlésre tüzték ki.

A posta-távirda áthelyezése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy a főposta-távirda és telefon központot a kereskedelem góczpontjára: Újvárosra helyezték át. Ezen feliratát pártolás végett Nagyvárad város törvényhatóságának is megküldötte a kamara.

A városi tanács javaslatában oly értelmű felirat küldését kívánja, hogy a törvényhatóság szintén helyesli és kéri az áthelyezést, ha az idő és költség veszteség nélkül keresztülvihető.

Dr. **Sarkadi Lajos** ellene van, hogy a város a tervezett függelékekkel írjon fel, hanem kéri a kamara felterjesztésének feltétlen pártolását, mivel a kérdés nagyon fontos az iparra és kereskedelemre.

A tanács javaslatát a dr. Sarkadi Lajos módosításával fogadták el.

*

Az ifj. Ullmann Izidor ellen indított per beszüntetését, méltányossági okokból, elhatározták.

A Dunkel örökösök 115,000 frt összegig beperelték Nagyvárad városát s ajánlatot tettek, hogy 30,000 frt összegért hajlandók a per-től elállani.

A megajánlt egyezséget elutasították. Guttman Albert a megvett nagypiaczi

telkét nem kerítette be s így azt a város eszközölte. A felmerült költségek megfizetése ellen felebbez. A felebbezést elutasították.

Az ex-lex mellett és ellen.

Ezután következett Hevesvármegye felirata, amely szerint megbotránkozását fejezi ki a kormány eljárása felett s kimondja, miszerint a mig a törvénytelen állapot tart, adót nem szed és nem rendeli el az ujonczozást.

Kapcsolatosan jött Torontálmegye felirata, mely ellenkező irányban, a képviselőház nyugodt tárgyalását és a törvényes állapotot sürgetik.

A tanács véleményezi, hogy tekintettel, miszerint az országgyűlésen már rég fáradoznak a békén, továbbá tekintettel arra, miszerint Nagyvárad városa már ezen kérdésben állást foglalt s azt illetékes helyen jelezte is, — a feliratok felett térjenek napirendre.

Szokoly Tamás kéri Hevesmegye feliratának felolvasását.

Elnöklő főispán: Csak ha a többség kívánja a felolvasást.

A többség nem kívánta s így azt a főispán nem rendelte el.

Szokoly Tamás vitatja, hogy fel kell olvasni a feliratot, ha azt kívánja; ehhez nem kell szavazás.

Beöthy főispán kijelenti, hogy csak az állandó választmány jelentését kell okvetlen felolvasni. Más dolognál a többség dönt.

Szokoly Tamás: meghajlik az erőszak előtt. Azután rá tér Hevesmegye átiratára, a mely lelkes, hazafias...

Közbe kiállítás: Hát ha ösmeri, miért akarta felolvasatni!

Szokoly Tamás: Hogy okuljanak belőle önök, akik csak a Bánffy parancsát halják. Szól a 48-as időkről, mikor fegyverrel siettek a haza védelmére, ám nagy a szolgáltekek hada. Nem fejtegeti hosszan az ügyet, de indítványozza, hogy a tanács hazafiatlan javaslata ellenében fogadják el Hevesmegye hazafias feliratát.

Serényi Gusztáv beszédében arra hivatkozott, hogy nem helyes, ha a hatóságok beavatkoznak a képviselőház dolgába s annak bölcs tanácsokat akarnak osztogatni. A tekintetben kell működni, hogy a szegény kiszarolt, éhező népen segítenek s a szocializmust ellen-súlyozzák. Sem Heves, sem Torontálmegye feliratát nem pártolja s bár Hevesmegye átirata szívéhez közel áll, kivételt még sem tesz s mivel a bekés megoldás is várható, a napirendre térés mellett foglal állást.

Hlatky Endre röviden szólal fel. Czáfólya Szokolyt és pártját s zokon veszi, hogy bár ő tisztefi meggyőződését az ellenzéknek, az nem viszonozza ezt a tiszteletet. A tanács javaslatát fogadja el.

Milibák József azt tartja, hogy minden feliratot illetve átiratot fel kellene olvasni. Oszítja a Hlatky felfogását, hogy tisztelni kell az ellenkező véleményeket; de ezt ne csak akkor érvényesítsék, ha a kormány pártnak tetsző dologról van szó.

Hlatky Endre úgy ismeri Milibákot, mint aki igen higgadtan szól a tárgyhöz. Felvilágosítsoni igyekszik azért, hogy helyesen tagadta meg a főispán a felolvasást. Csak azért akarták Hevesmegye feliratát felolvasatni, hogy mellette tüntethessenek.

Szokoly Tamás szólott még egyszer e tárgyhöz. A mostani kormány nem érdemi meg támogatást. Hlatky mindég azt tartja, hogy, az ő pártjukon van az igazság. A hazafiság azt parancsolja, hogy Hevesmegye feliratát pártolják. Majd Radó, Friedländer stb. felé fordulva

mondja: Önök a Tisza-klikk emberei s azok szekerét tolják, akik nem akarják a békét.

Szavazásra kerülén a sor, a napirendre-térést 32 szóval elfogadták.

Hevesmegye feliratát 11 bizottsági tag pártolja.

A szegényorvosi állás.

Gábor János a réti polgárság nevében kéri a várost, hogy a Réten a szegények ellátására egy orvosi állást rendszeresítsenek.

A tanács tanulmányozni akarja a kérdést. Friedländer Sámuel dr. szerint a Rétre nem kell orvos.

Kazay Kálmán dr. okokkal mutatta ki, hogy szükséges a Réten egy orvos.

Baróthy tb. főorvos a tanács javaslata mellett van, hogy a kérdést tanulmányozza a tanács s azután tegyen javaslatot a közgyűlésnek.

Szokoly Tamás egy hó mulva jelentést kíván ez ügyben.

A különböző indítványokat azonban visszavonták s így az ügyet tanulmányozás végett kiadták a tanácsnak.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Február 12. A velencei Gazdakör gyűlése d. u. 5. ó.

Február 12. A »Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank« évi rendes közgyűlése.

Február 12. A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

Február 26. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

* Kultur-mérnöki hivatal Nag váradon.

A földművelésügyi miniszternek szándéka, hogy a kultur-mérnöki hivatalokat és kerületeket szaporítsák. Ez kereskedelmi és a kulturális és talajjavítási szempontból is fontos. A Berettyó vízszabályozó társulat már felterjesztést intézett a miniszterhez, hogy egy kultur-mérnöki hivatal Nagyváradon állítson fel. Szükséges, hogy Nagyvárad városa is minden lépést megtegyen egy kultur-mérnöki hivatal elnyeréséért.

* **Rajztanári vizsgálatok.** A vallásügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki, a melyben — annak felemlítése mellett, hogy a középiskoláknál, felsőbb és polgári tanintézeteknél csak szabályszerűen képzett rajztanárok alkalmazhatók — figyelmezteti a rajztanári vizsgára jelentkezni óhajtókat, miszerint ez iránti s kellően felszerelt kévények márczius 15-ig Keleti Gusztáv kir. tan., a rajztanár vizsgáló bizottság elnökéhez (Budapest, Andrássy ut 71. sz.) küldjék be.

* **A hadmentességi díjak behajtása.** A hadmentességi díjak behajtása körül eddig sok fennakadás volt a végett, hogy a hatóságok összetévesztették az állandó tartózkodást az ideiglenes tartózkodással. A pénzügyminiszter most körrendeletben szabályozza ezt a kérdést és részletesen kiterjeszkedik arra is, hogy ha az illető hadmentességi díjköteles egyén más helyiségbe távozik, miként kell a behajtást, illetve a nyilvántartást eszközölni.

* **A váradi-velencei Gazdakör gyűlése.** A »Nagyváradi-velencei földművelők köre« f. hó 12-én délután 5 órakor közgyűlést tart, melyre a kör tagjai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. február hó 9-én. A választmány megbízásából: M a g d i c s Károly, egyl. jegyző.

* **Fegyelmi három rendőr ellen.** Sokat olvasunk a fővárosi rendőrség virtuskodásairól, de soha ezeknek a virtuskodásoknak a megtorlásáról. Most azonban ilyennek jött híre. Az ellenzéki tiltakozó gyűlés idején történt, hogy az Erzsébet-körut és Kerepesi-ut torkolatánál megrohanta a rendőrség a békés publikumot s többek között egy nyomorék hírlapírót is összevert. Most Rudnay Béla főkapitány megvizsgálva az ügyet, három rendőrtisztviselőt, Sajó Sándor kerületi kapitányt, Brekel-

berg Ede és Gersics Lajos rendőrfelügyelőket előzetes vizsgálat után vád alá helyeztette.

* **A szepítő-egylet kérelme.** A nagyváradi szepítő-egylet alábbi kérelmet bocsátotta ki a felkért utcabiztosokhoz: Tisztelt tagtárs ur! Egyletünk választmányának folyó hó 1-én tartott ülésében hozott határozatához képest, tisztelettel felkérjük, sziveskedjék azon alapszabályainkban kitűzött célunkat, hogy városunk közterei, utcái, köz és magán épületei a közlekedési eszközök, szóval mindazon helyek és tárgyak, melyek a város külső esinosságára behatással vannak, rendben és tisztán tartassanak: szives támogatásával lehetőleg előmozdítani.

Miért is kérjük, hogy a választmány azon határozatát, melylyel t. Tagtárs urat az utcák felügyeletére kijelölte, illetve felkérni határozta, tudomásul venni a megbízást elfogadni és az ezen kerületben előforduló s a város szepítését érdeklő személyes tapasztalatait valamint azon panaszokat a melyeket ezen utcák lakói esetleg t. tagtárs urnál bejelentenek, az idezart bejelentő lapokon, esetről-esetre egyletünknek tudomására hozni és oda vonatkozó javaslatait is közölni sziveskedjék, hogy ezáltal egyletünk azon helyzetbe juthasson, miszerint városunk minden részén egy-egy lelkes őrszeme, biztosa legyen, akiknek segítségével a város építésére irányuló önzetlen céljait minél hathatósabban megvalósíthassa. Reméljük, hogy t. tagtárs ur szándékunkat megértve, ugy személyesen mint kerületében mindent el fog követni arra nézve, hogy célunkat elérhessük. A bejelentő lapokat alólirt jegyző czimére kérjük beküldeni. Nagyvárad, 1899. február havában. A nagyváradi szepítő-egylet választmánya nevében: Dr. Beöthy László elnök. Dr. Adorján Ármán jegyző.

* **Sétahangverseny a Csarnokban.** Vasárnap tartja a 37. gy. e. zenekara 11-ik sétahangversenyét, ezuttal azonban a K e r. C s a r n o k t e r m é b e n a szokott időben. A műsor a következő:

1. Nyitány. »Carneval Romában« cz. operettből. Strauss J.-től.
2. »Angyalok« keringő. Biehrer C. M.-től.
3. Románok »Mignon« operából. Thomas A.
4. Első Finale »A Zsidónő« operából Halévytől.
5. »A mit Girardi énekel« egyveleg Ertl D.-től.
6. (Uj!) Éljen a lovasság! Induló. Schütz K.-től.

* **Egy derék matróna halála.** Öszinte, igaz részvét nyilatkozott meg tegnap a közbeszülésben állott özv. Hoffmann Hugóné urnó temetése alkalmából. Városunk előkelő közönségéből rendkívül sokan voltak jelen a temetésen. A gyászszertartást Dencs János tb. kanonok végezte segédlettel, mely után a diszes 4 lovas gyászkocsira helyezték koszorúkkal borított koporsót. — A szebbnél-szebb koszorúk szalag-felirata a következő volt:

Hoffmann Hugó honvédeztres és neje: Felejtethetlen jó anyáknak — Hugó és Paula. Frankó Endre káptalani főügyvéd és neje: Szeretett jó anyáknak — Irén és Endre. Halás szeretettel — unokáid. Szeretett jó nagymamának — Andor, Adél, Mariska. Tóth Márton és családja: Szeretett Hoffmann néninek — Czili, Marzi és Margit 15. honvéd gyalogezred tisztikara — tisztelete jeléül. Felejtethetlen jó rokonnak — özv. Györffy Sándorné. Tisztelete jeléül — özv. Schmarda Edéné. Utolsó üdvözlétül — özv. Göndöcs Lászlóné és családja. Öszinte részvéttel — Hort József és családja. Tisztelete jeléül — Ferdényi Olivér és családja. Öszinte részvéttel — Ferencsik Ödön és neje. Igaz tisztelet és szeretetök jeléül — Beliczay Kata és Irénke. Részvétük jeléül — a Knapp-család. Markély János. Lat. szert. káptalan tisztikara — tisztelete jeléül. Baróthy Ákos és neje — igaz részvétük jeléül.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf temetkezési intézete rendezte.

* **Elítelt borhamisítók.** A borhamisítók az utóbbi időben semhol sem boldogulnak, mindenütt üldözik őket s ha megcsipik, megbüntetik. Legutóbb Győrött találtak egyet, Gesteltner Náthánt, aki a bort ott készítette a pinczejé-

ben. A magyar-óvári járás főszolgabírája ezért nyolczvan forint pénzbüntetésre ítélte.

* **Kimutatás.** A kir. törvényszéki fogházörk személyzet által folyó év febr. hó 4-én a fogházörk segélyalapja javára felülfizettek: Banesik B. 80 kr, Gró Zsuzsika s özv. Józsa Gy.-né 70—70 kr. Darvassy Lajos, Molnar Lajos, dr. Mártonffy Bogdán, Berger Lajos, dr. Barótny Hamicza kapitány, Lévai Márton, Neuta Román József, dr. Makay Pál, Weiszberger Lipót, Lázár Aurél, Löbl H. 60—60 kr. Zboril Ferencz, özv. Fekete Lászlóné, Guttman Albert, Blum Géza, Hernicssek János, Berzsényi Károly, Heller Ede, Bak János, Bródy Jenni, Miskolczy Árpád, Des Escherolles Kruspér Sándor, Marschalkó, Vértessy Andor, Alacs Károly, Gyuricskai Ákos, Ercey Géza, Révész Samu utóda, Szikora Jenő, dr. Kovács Lajos, Nagy Ferencz, Nagy József, Berliner Jakab, Bondray László, Jandi Lajos, Farkas Imre, Jerzsák I. és Egy valaki 50—50 kr. Dr. Perczel Adolf, dr. Várady Zsigmond, dr. Lázár, dr. Szöllösy, dr. Márkus László, dr. Grósz Menyhért, Mihelyfi Adolf, N. N., dr. Várnai Soma, Fássie Pál, Falusi Kálmán, N. N., Biró Imre, Kerekes Albert, Jankovics Tihamér, dr. Bartha László, dr. Wavrek Kálmán, Frankó E., Zigre M. 40—40 kr. (Folyt. köv.)

* **Posta-kocsi kiállítás.** Miután három hónappal ezelőtt a nyiregyházi postahivatal számára több kézbesítő, pénz- és csomag-szállító kocsit készítettem és ezek munkájáért a helybeli postaigazgatóságtól is legnagyobb elismerést nyertem. Magyarországnak több városában pénz- és csomagszállító posta kocsikra megrendelést kaptam és a Szatmár szab. kir. város postahivatalai számára több pénz és csomagkézbesítő kocsit készítettem Wertheimkasszával ellátva és teljesen felszerelve. Ezeket bátor vagyok ezennel a nagyérdemű közönségnek szives megtekintésre, e hó 12-én Apáczai utcán kiállítani. Teljes tisztelettel Bodánszky Lipót, kocsigyáros.

Meggyilkolt cigány.

— Saját tudósítónktól. —

Egy rövid hírben pár nappal ezelőtt megemlékeztünk már arról, hogy Pukuli Adám körösszeg-apáti lakost meggyilkolva találták. A rémes eset azóta sokat foglalkoztatta a komádi esendőrséget, s most már az előzetes nyomozás be van fejezve. A tettes megkerült s tegnaptól kezdve az ügyészség börtönében várja jól megérdemelt büntetését.

A vizsgálat eredményét tudósítónk a következőkben adja:

Körösszeg-Apáti községben nagyon ismerték Pukuli Adám cigányt, akinek a falu végén volt egy kis sátera. Ebben lakott feleségével s nagyszámu gyermekeivel.

Pukuli egy régebbi tettéről volt nevezetes, arról, hogy tiz esztendőtt töltött a szamosújvári fegyházban.

Régen, majdnem két évtizeddel ezelőtt történt az eset.

Pukuli egy este kiállott az országra egy társával azzal a szándékkal, hogy lopnak valamit. Nem sokáig kellett várniok, mert jött egy tele rakott szekér, amelyen csak egy ember volt. A két cigány megtámadta az alvó szekerest, leütötte, azután megosztokodtak a szekér tartalmán. Pukuli azonban nem volt az osztózással megelégedve s ezért a társát föbe verte. Azonban sem a szekeres, sem a tolvajtársa nem halt meg, mind a kettő felgyógyult. Pukulit ezért azután elítélték tiz esztendei fegyházra.

Mikor Pukuli vissza került a fegyházból eleintén csendesen élt, de néhány hónap mulva ott folytatta, ahol elhagyta, folytonosan a koresmában ült, berugott s ha részeg volt, akkor azután felülkerekedett benne az ősi virtus s összezuzott mindent, ami a keze ügyébe került. Ezért igen sok bajt csinált a község előjáróságának.

E hét elején, hatodikán este Pukuli Adám

ismét a kocsimában ivott. Vele volt egy másik cigány, Gyöngi János, aki az ő leányával él, — persze csak a fűzfa alatt esküdtek.

A két cigány igen jól találta magát, mind a kettő leitta magát a sárga földig s így vitték őket haza, ahol mind a ketten elaludtak.

Hajnal felé azután felébredt Pukuli s még mindig részegen költögetni kezdte a mellette fekvő Gyöngit, aki hosszas keltés után fel is ébredt s rögtön iszonyatos dühbe jött, hogy az ő álmát háborgatni merészelik, felkapta a mellette fekvő baltát s azzal kétszer teljes erejével álmának háborgatójára sujtott. Az első csapás Pukulinak az alsó ajkát érte s azt teljesen össze ronsolta, míg a második, a hatalmasabb ütés a szem fölött találta.

Az ütés olyan erős volt, hogy a keskeny hegyes balta a homlok csonton keresztül hatolva bement az agyvelőbe, amit teljesen szétroncsolt s azután a nyakszirtnél jött ki.

Pukuli ezen ütések következtében azonnal meghalt, Gyöngi János pedig lefeküdt s elaludt tovább mintha mi sem történt volna.

Mikor délfelé felébredt eltávozott, hazulról, elment Gyiresre »sogorá«-hoz, a mikor hírül hozták neki, hogy »apósa« Pukuli meghalt.

Ekkor azután visszament Körösszeg-Apátiba, ahol önként jelentkezett a jegyzőnél, akinél elmondta, hogy a tettes ő.

Akkorára megérkezett a csendőrség is s letartóztatta. Gyöngi János azóta fogva van, tegnap pedig bekísérték az ügyészség börtönébe.

Pukuli Ádám tetemét felboncolták s tegnap temették el.

Pofozkodás a tőzsdén.

Budapest, február 10.

A budapesti tőzsdén ma délelőtt szokatlan élénkség volt tapasztalható. A élénkséget az okozta, hogy ismét kötés történt egy olyan értékben mely már rég nem volt forgalomban. Volt idő, mikor ilyen kötések sűrűn fordultak elő és mindenkor kellemes berzsenységbe hozták a tőzsde látogatók vérkeringését, az utóbbi időben azonban a lassu üzletmenet, az általános pangás következtében már-már úgy látszott, hogy a kérdéses érték teljesen kimegy a forgalomból.

Ma délelőtt azonban végre mégis sikerült létrehozni egy kötést pofonokban. A czimleteket, a melyekről csak némi tulzással lehet állítani, hogy nagy keresletnek örvendenek, Rosenzweig Mór tőzsdeügynök szállította. Az átvevő Gross H. Jakab tőzsdeügynök volt. A szállítás exkluzív módon történt, mert az átvevő kézzel-lábbal tiltakozott az átvétel ellen. Tiltakozása azonban hiába valónak bizonyult, mert Rosenzweig sürgősen kézbesítette neki a számozatlan pofonokat és pedig nem per ultimo hanem »promt.«

A sajtósági üzlet lebonyolításánál természetesen nagy néző közönség volt. A »affaire« egy szóváltásból keletkezett. Gross H. Jakabnak ugyanis sikerült valami csalafintassággal Rosenzweignek egy kommittensét elhódítani. Az így keletkezett differenciát azután Rosenzweig csatoló pofonokkal egyenlítette ki.

A dolognak azonban folytatása lesz. Ne méltóztassék megijedni, nem lovagias folytatása. Vér nem fog folyni. Ellenben közbe fog lépni a tőzsdetanács, aki szigorúan örködik a felett, hogy a tőzsdén csak hivatalosan jegyzett értékek kerüljenek forgalomba. Minthogy pedig a pofonok nincsenek hivatalosan kotírozva, Rosenzweig Mórt azzal fogja megbüntetni, hogy négy hétre kiutasítja a tőzsdéről.

IRODALOM

— **Miért írjak?** Aki most beáll jeremiádokat zengeni a szellemi forrongás miatt beállott változásokon, az ugyan hasztalan munkát végez, bár mind nagyobb lesz az ilyen hasztalan munkát végzőknek száma. Az áramlat azért csak rohan a maga útján mindent elsöpörve maga előtt.

Csak az elhagyottak egy-egy fájdalmas sóhajtása hangzik néhol közbe, mint most is.

Ma kő Lajos szegedi színigazgató nyári tartózkodásra elnyerte a budai szinkört s levelet intézett Jókai Mórhoz, hogy a megnyitó előadásra írjon egy szindarabot. Jókai Mór többek között a következőket írja levelében a színigazgatóhoz:

»Először elmondom azokat az akadályokat a mik e szándéknak útjában állnak, aztán majd rátérek arra, amit lehetők tartok.

Legelső hátrány az, hogy az én komikumomban nincs pikantéria, nincs modern vonatkozás a mai társadalmi viszonyokra, a tragikumomban pedig nincs drasztikus hatás. A mikor az én költeményeim lelkesítettek, az a kor elmúlt, az általános eszméjéről megváltozott: fölöslegessé lettem. S ezt én magam is jól tudom.

A második hátrány meg az, hogy az a színészi ivadék is elmúlt, mely az én színműveimet egykor nagy hatással érvényesítette. Most is vannak kitünő színművészek, nem csak a régi gárdából, de újabb ivadékból is, akik a francia színműveket, Ibsen és Sudermann természetű darabjait kiváló alkotással értékesítik; de az én sajtósági magyar szavalási módomat, az én átérésre szánt páthosomat nem fogadják el: e nélkül pedig minden darabom hatástalanul marad le a színről.

A drámai színészet egyáltalán országszerte pompásnak indult. A drámai művész (és különösen a művésznő) pályája nem kecses: az operette esábit. Az operette-díva pezsgőzik s fényes estélyeket ad, a tragika pedig burgonyát vacsorál s fütellen szobában hál; aztán örül, ha egy derék vidéki uraság a kezét megkéri s a hideg oltárt a meleg tüzhelylél föleserélheti.

Kiknek írjak?

Nézze ön: itt van a legújabb színművem, a »Levente«, melyet legjobb munkámnak tartok. Ez már több mint két év óta el van fogadva a Nemzeti Színház igazgatósága által és nem tud színpadra kerülni.

Miért írjak?»

TANÜGY.

A tanulók vasárnapi pihenője.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter valamennyi tankerületi főigazgatóságához a következő rendeletet intézte:

Mint már több ízben hangsúlyoztam, a tullelés nem csupán a tanterveknek, hanem a módszereknek a kérdése is. A közoktatási kormányt meggyőződésében megerősítik a tanulmányi felügyelettel megbízott közegek jelentései, melyekből kiderül, hogy ott a hol a középiskolai tanításunknak alapjául szolgáló s az utasításokban kifejezett módszeres alapelvek valóban lelkes mltatással találkoznak, a tullelés bajai is enyhébb alakban jelentkeznek. Az utasításoknak egyik legkiemelkedőbb elve az, hogy az ismeretek pusztá közlése nem biztosíthatja az igazi eredményt. Az ugynevezett lezkefeladás helyét, mely egymagában tanításnak nem is nevezhető, az intenzív tanítói eljárásnak kell elfoglalnia, mely abban keresi érdemét, hogy a tanár az osztály összes tanulóival, közösen és együttes munkában dolgozza fel a tantervben kiszabott anyagot. Az ily eljárás mellett a tananyagot lényegében az iskolában kellene a tanulóknak el-sajátítaniok s a házi munkásságnak legfőljebb az iskolában hallottak és tanultak meg szilárdítására s szükség szerint írásbeli alkalmazására kelleae szorítkozniok.

Sajnosan tapasztalható ezzel szemben, hogy még sok helyütt túlságos mennyiségű házi lezkekkel és feladatokkal vannak a tanulók megterhelve, minek egyik oka — elismerem — az osztályoknak általában túlságos népességében s ennek folytán a helyes tanítói eljárás alkalmazásnak esélyesebb lehetőségében, de ezenfelül a fent érintett, ma már szétiben ismert

módszeres követelmények mellőzésében is kereshető. Arról értesültem, hogy egyes közép iskolák tanárai még a hétnék egyetlen szünnapjára a vasárnapra is oly sok megtanulni való anyagot, házi írásbeli feladatokat, rajzokat stb. adnak fel, hogy a tanulóknak még ezen a napon sincs módjukba a családdal való bensőbbi érintkezés, vagy a fáradt elmének nemes szórakoztató foglalkozással, vagy üdüléssel való megpihentetése.

A mennyiben tehát a hétköznapokon különböző külső akadályok kedvezőtlen hatása alatt nem volna lehetséges az utasítások ajánlotta módszeres elveknek teljesen következetes alkalmazásával a házi foglalkozás mértékét jelentékenyen leszállítani, a szorgalmi időnek lelkiismeretes felhasználása révén leg-lább arra törekedjenek a tanári karok — s erre nézve a királyi főigazgatóság közbelépésére számítok, — hogy a vasárnapon, mint különben is egyedi heti teljes szünnapon, lehetőleg egészen mentek maradjanak a tanulók a házi feladatoktól és lezkek tanulásától. A hétköznap szorgalmi időnek lelkiismeretes felhasználásával részemről lehetnek tartom ezen czél elérését s hiszem, hogy a vasárnapi pihenőnek áldásos következményei a jövő hét iskolai munkásságának nagyobb élénkségében s a tanulók behatóbb érdeklődésében is jelentkezni fognak.

MULATSÁG.

A mai jelmez-estély. Fényes multság lesz ma este a Kereskedelmi Csarnokban, ahol a Gyermekbarát-egylet javára jelmez-estély fog lezajlani. A rendezőség fele leány, akiknek élén Ritoók Emma k. a. áll, aki mindent elkövet a multság érdekében. Úgy látszik ez a fáradozás igen nagy eredménnyel járt, amennyiben igen sokan ígérték meg részvételüket s ezeknek nagy része jelmezben jelenik meg. A városban nagy az érdeklődés a multság iránt, amit nagyban fokoz az, hogy jelmez-estély évek óta nem volt.

A posta-altisztek multsága. Ma este lesz a posta- és távirtda altisztek és szolgák bálja a Fekete Sas nagytermében, melyet ez alkalommal Farkas József jóhírű műkertészünk szépen földiszított. Az estély 8 órakor kezdődik és jegyek már fél 7 órakor lesznek a pénztárnál válthatók. Személy-jegy ára 1 frt, család-jegy 3 személyre 1 frt 50 kr. A rendezőség közönnel fogja nyugtázni a felülfizetéseket, a melyek az altisztek és szolgák özvegyeit és árváit segítő és temetkezési egyesülete javára fordítatnak. A rendezőség, élén Földessy Károly felügyelővel, mint elnökkel, mindent megtett a siker biztosítására.

FARSANGI NAPTAR.

Február 11. A m. kir. posta és távirtda altisztek táncz-vigalma.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmez-estélye.
Február 14. Jogász tánczestély.
Február 14. Zártkörű tánczestély Nagy-Bárodon.

Igazságszolgáltatás.

Gyilkosság kilencz krajczárért.

Egy külső váci-uti kocsmában találkoztak a mult télen Chladni István és Medlai Fáni napszámosok. Az asszonynak egy kevés pénze volt s bőkezűen megvendégelte pálinkával a legényt, aki régi ismerőse volt. Ő maga is sokat ivott az itaiból s mikor este hét órakor fölkerkedett, hogy elmegy éjjeli szállásra a közeli barakba, alig tudott a lábán állni. A pénze is elfogyott. Mindössze kilencz krajczárja maradt, amivel az éjjeli pihenést akarta magának megváltani. Chladni elkísérte s utközben összevissza szurkálta az asszonyt, hogy elrabolja a baraknak szánt néhány krajczárt. Azután az árokba lökte eszméletlen áldozatát. Ott akadt rá hajnalban az őrjárat s mikor magához tért, elbeszélte végzetes kalandját.

Chladni tagadta tettét, de megtalálták nála

az asszony kendőjét s ez elég ok volt arra, hogy vád alá helyezték.

A budapesti törvényszék egyszer kénytelen volt elhalasztani a tárgyalást, mert a gonosztevő több tanu beidézését kérte, akik azt bizonyították volna, hogy ő ártatlan. A második tárgyalás alkalmával az ügyész fentartotta a vádat s rablás és szándékos emberölés kísérletéért, továbbá kétszeres lopásért (a barakban lopott egy lepedőt) kérte a vádlott elítélését. A budapesti törvényszék bűnösnek nyilvánította a *szándékos emberölés* kísérletében s a lopásban s harmadfél esztendei fegyházra ítélte, de a rablás vádját alól felmentette. Felebbezés következtében a bűnügy Makay referálása után a tábla homlokegyenest ellenkező ítéletet hozott a törvényszék ítéletével. A vádlottat a rablásban mondotta ki bűnösnek és a *lopás és szándékos emberölés* kísérletének büntette alól *felmentette* Büntetésül *5 évi fegyházat* mért rá. A Tábla csupán a rablást látta bebizonyítottnak.

Törvényszéki tárgyalás kettős házasság miatt. Érdekes végtárgyalás folyt le a kolozsvári kir. törvényszék előtt ma d. e. N. J. bánffy-hunyadi községi tisztviselő állott a törvény előtt kettős házasság miatt. Elnökölt Pap Leontin, szavazó bírák voltak Reinbold Arthur, Gáspár Miklós, a vádat Göllner Béla alügyész adta elő. E szerint vádlott 1878-ban meg-nősülvén, nejétől külön válva élt. 1891-ben unitárius lett s anélkül, hogy első nejétől elvált volna, ismét meg-nősült. Hat évig élt vele ekkor azonban hites neje kettős házasság miatt feljelentette. Vádlottat dr. Tábori bánffy-hunyadi ügyvéd védte. A törvényszék hosszas tanácskozás után a btk. 102., 106. §. 4. pont s a 107. §. alapján elévülés czimén a vádlottat a büntetés alól felmentette. Ügyész felebbezett.

Elítélt anyakönyvvezető. Rauschenberger Adolf prág. szent-iváni községi jegyzőt, magyar királyi anyakönyvvezetőt a terhére rótt fegyelmi vétségben bűnösnek találván, annak megtorlásául az 1886. évi 22. törvényzikk 95. §. c) pontja értelmében a vármegyei jegyzői nyugdíjalap javára fordítandó s 15 nap alatt külföldi végrehajtás terhe alatt fizetendő husz forint pénzbüntetéssel sújtotta az alispán. Az ítélet indoklásából kiemeljük a következőket:

A megtartott vizsgálat során egy a kihallgatott tanuk vallomása, mint panaszlott anyakönyvvezető önbeismeréssel beigazolást nyert, hogy nevezett az 1894. évi 33. törvényzikk 62. §. rendelkezése ellenére a házasságkötésről a tanusítvány kiadását csupán azon indokból tagadta meg, mert a felek és a tanuk az anyakönyv aláírását megtagadták.

Mint hogy pedig az anyakönyv aláírásának megtagadása a nm. m. kir. belügyminiszter ur 1896. február 11-én 12,500 sz. a. kibocsátott körrendelete szerint a házasságkötés érvényességére befolyással nincsen, kellett nevezettet azon enyhítő körülmény figyelembe vételével, hogy eddig még büntetve nem volt és hogy a házasságok figyelmeztetés dacára sem akartak vallási meggyőződésükre hivatkozni, a fent kitett büntetéssel sújtani.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

393. Szalai Bauer Sándor lopás — helyben hagyva.
4891. Argyelán Tógyer s neje sikkasztás — h. hagyva.
4892. Tóth Károly st. sikkasztás — részben megvált.
4894. Száv Petru st. rágalmazás — feloldva.
4920. Tuduce Henerné és társa jogtalan el-sajátítás — r. megvált.
4924. Farkas Imréné rágalmazás, lopás — r. megvált.
4927. Tolmács Tógyer rágalmazás — megsemmisítve.

4928. Mészáros Istvánné és társa súlyos testi sértés — r. megvált.

4937. Gombos Zsuzsánna rágalmazás — h. hagyva.

4938. Kós Pável sikkasztás — megváltotzatva.

89. K. Szabó András s társa közönség elleni kihágás — r. megvált.

Előadó: *Bócz Géza.*

2304. Balogh Juliánna — id. K. Balogh Ferencz és neje — r. megvált.

2095. Nemes Floare s. t. — Papp József — h. hagyva.

2096. Katona Stefán — Brudaszka Mitru s. t. — h. hagyva.

2522. Burszás György — Burszás György s. t. — feloldva.

2662. Nikoris György — Kavasdán Györgyné — h. hagyva.

Előadó: *Fráter Imre.*

2087. Biró István — Fodor Appolonia — h. hagyva.

2084. Buda Petru s. t. M. K. kincstár — megvált.

2088. Orbán Imre s. t. Veres János — megváltotzatva.

2099. Tessényi Károly — Józsa Toda s. t. — h. hagyva.

2113. Sánta János — Sánta Erzsébet — r. megvált.

3131. Kerekes Mihály — Krecz János s. t. — rendelet.

Előadó: *Mariencescu Athanáz.*

65. Durgy Juliánna — Ojere György — h. hagyva.

69. Kis Sipos János — Tanágó Juliánna — megvált.

94. Treska Sámuel — Lehoczky Rozália — h. hagyva.

96. Dobó Eszter — Arányi Gergely — helyben hagyva.

97. Balogh Emerenzia — Matuska János — h. hagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

2518. Kis Ágnes — Balogh Imre — helyben hagyva.

2528. Szabó Zsigmond s. t. Maták János s. t. — megvált.

140. Mózes Lajos s. t. Papp Erzsébet s. t. — r. megvált, részben megsemmisítve.

2493. Tyrilla Anna — Tyrilla Mitru — helyben hagyva.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

28. Mariun Vaszali testisértés — rendelet.

29. Zsurkucza Vaszali testisértés — rendelet.

34. Princz Ignác becsületsértés — visszautasítva.

36. Kéri János st becsületsértés — rendelet.

12. Gál Erzsébet testisértés — h. hagyva.

13. Such Mihály jogtalan el-sajátítás — helyben hagyva.

20. K. Nagy Bálint sikkasztás — rendelet.

46. Ifj. Kornyan Pál st rágalmazás — részben megvált.

51. Török Gyula st testisértés — részben megváltotzatva.

52. Szilágyi Gáborné rágalmazás — helyben hagyva.

241. Szerb György st. lopás stb. — megsemmisítve.

Előadó: *Pognár Dénes.*

4658. Nemes Gábor lopás — részben megváltotzatva.

4709. Sólyom Ferencz testisértés — feloldva.

4717. Styop György st. testisértés — helyben hagyva.

4759. Tar Mihály testisértés — részben megváltotzatva.

4701. Szuperán Ilie lopás — h. hagyva.

4783. Kondáss Mátyás lopás — helyben hagyva.

4805. László József testisértés — helyben hagyva.

5937. Balázs Sándor lopás — megsemmisítve.

REGÉNY-CSARNOK.

Paraszt história.

Írta: **Kiss Rezső.**

11.

De bizony a Sándor anyjánál sem valami aranyosan telnek a napok. Ott van pedig a Teri néni egyedüli vigasza, a Boreca is.

Boris aztán elkezdte tűnődni a Sándor sorsán és rimánkodik Teri néninek, hogy engedje őt át a Julishoz, ő majd elmondja neki, hogy ki volt az ő szeretője, hogy Imre hazug, rágalmazó volt.

Teri néni tudni sem akar erről.

— De édes kereszt anyám, legálább a Palival kellene tudatni a Sándor sorsát s ő tudom, hogy nem hagyná annyiban a dolgot.

— Nem érne már az semmit — mondja Teri néni csillogó szemekkel — Julis már asszony, miköze már neki Sándorhoz! Aztán meg tudod, hogy Sándor, mikor a börtönbe vitték is, a bucsuzónál csak arra kért, hogy az a másikat, Palit feketére ne fessük azért, hogy őt mossuk. — De mit is érne már avval Julis, ha megtudná is az igazat.

Elhallgattak.

Azután megint Teri néni kezdte a beszédet, ott ahol elhagyták.

— Jaj de félek is, hogy ha lelkem Sándorom megtudja, hogy Julis asszony akkor baj lesz...

Mit is kéne tenni?

Nem tud rá Boris mondani még egy hangot sem.

Szép őszi idő volt.

Este volt az idő, úgy 7 óra felé, de azért nem volt sötét, mert az ég fellegtelen volt s a hold szépen sütött. Nagy volt a csend az utcában, nem járt ott egy lélek sem.

Egyszer csak egy férfi ment a Barnáék háza felé.

A kis ajtóban megállott. Benézett az udvarra. Nagyt sóhajtott, aztán a Virágék házában nyugtatta meg újra tekintetét. Indult volna is, meg állott volna is.

Tétovázva maradt egy kis ideig az ut közepén.

Sándor volt.

Kitélt az ideje. Haza jött.

Bánatos volt nagyon.

Milyen volt a multkori hazajövele és milyen ez a mostani!

Ez a vissza emlékezés is fájólag nehezült a lelkére.

Beszélt magában.

— Itthon vagyok. Milyen üres, csendes mind a két háztájék. De ütött-kopott az édes anyám háza. Meglátszik, hogy nincsen benne dolgos férfi kéz! Hát Julis hogy van? Vajjon elfelejtette-e már azt a rossz álmot... vajjon szeret-e megint!? Vagy elszólták tőlem az irigyek...

Oh Istenem! ha úgy volna, akkor inkább sohasem sütné rám többé az Isten napja... De hat hiszen a becsületesemet nem veszhettem el, nem raboltam, nem csaltam. Szégyen nélkül állhatok elébe.

Sándor belépett a Barnáék udvarára.

Julis szembe jött rá

— Adjon Isten Juliskám lelkem! Itthon vagyok! mondotta nagy örömmel Sándor és átölelte a szeretőjét.

Az meg félve nézett reá és nem szólt egy hangot sem. Huzakodott az átölelés elől.

— Édes rubintom hát miért nem szólsz!?

Julis csak hallgatott.

— Tán még mindig haragszol?

— Nem!

— Nem? Még is olyan idegen vagy hozzám, mintha kinözna a látáson. Julis te! hiszen nem tettem amiért szégyelhetném magamat.

Az asszony sirt.

— Miért sírsz? Mi lelt? Szólj, mert azt hiszem, hogy végképen elfordult tőlem a szíved. Hát még sem sugta meg a szerelmed, hogy ártatlan vagyok!?

At akarta megint ölelni a szeretőjét, de az elhúzódott és siró hangon azt tördelte: eresz-

szem... el en... gem... met...

— Jól van... hát nem bánthatok, ha neked már bánatás a szavam, az ölelésem. Er-

tem. De miért himezel-hámozol? Mondd ki egyenesen, hogy már nem szeretsz. Szégyenled ugy-e egy börtönt ült ember ülést, aztán meg, hogy a tömlőz és az utánad való vágyó-dás így megtört, hát már tövissel van tele a csókomb, győtrelem a látásom, ugy-e?

Ilyen volt hát a szerelmed?! Sohasem hittem volna. Oh én boldogtalan, hogy vártam a szabadulás óráját... ha tudtam volna, hogy így megváltoztál, olyat tettem volna, hogy örökös rab legyek, akkor legalább hitegethettem volna magamat azzal, hogy az édes szülő-anyámon kívül még egy lélek, aki utánam vár, érettem kesereg és kéri a jó Teremtőt...

Az a nagy délezeg legény fuldokolva beszélt. Erőt vett rajta az érzés és sirt.
— Julis! Julis! Ne rójjá fel néked az Isten, de megölted az életemet!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Báró és bankár.

Budapest, febr. 10. (Saját. tud. táv.) Az esti lapok *Lánczy* Leo báróságáról keringő híreket teljesen alaptalanoknak nyilvánítják.

Az angol alsóházról.

London, febr. 10. Az alsóház a felirati vita során Smithnek azt az indítványát tárgyalta, hogy a ház sajnálatát fejezi ki azon, hogy a trónbeszédben nincs szó az országos egyház némely részében uralkodó törvénytelenégről. Balfour ellenezte az indítványt, amelyet a ház 221 szavazattal 89 ellenében elvetett. (Magyar Táv. Ir.)

Horvát országgyűlés.

Zágráb, febr. 10. Az esti ülésben Kovacsics főispán a baloldal zajongása közben kijelentette, milyen eszközökkel dolgozott a baloldal a választás előtt a kerületben. Behatolva a választás ellenzékének a választásra vonatkozó vádjait és igazolja a választó bizottság eljárását. A bizottság elnökének — ugymond — a koalíció terrorizáló rendszere mellett joga volt figyelmeztetni a választókat, hogy ne tegyék ki magukat Paszarics megválasztásával esetleges újabb választásnak; de hogy nem engedte meg Paszarics jelölését, az nem igaz. Látni, hogyan izgatja az ellenzék a népet, örülni kell, hogy a piszarovinai kerületet elhódították tőle. (Helyeslés jobbról.)

Kutuzovics tiltakozik az ellen az állítás ellen, hogy a koalíció felhívja a népet és ismerteti a választáskor történt eseményeket. Modrusan a nép felhívását a nemzeti-pártira fogja rá, a mely szerinte a legiszonyosabb pressziókat és törvénytelenégeket követte el a piszarovinai kerület visszahódítása végett.

Mazzura dr. 8 órakor a terem szellőztetését kéri. Azután Bresztyenszky az ülés elhalasztását kéri, de a ház az indítványt elveti.

Mazzura (a kinek az elnök megadta a szót) Minthogy izzadok, levelem kabátomat. Leveti kabátját. Tetszés bairól. Jobbról: Ez illetlen. Az elnök provokált erre eljárásával) Ismét felveszi kabátját.) A szónok azután Kovacsicsal polemizál és védi Bauer dr. indítványát. Mazzura után Benjanyics dr. szintén Kovacsicsal polemizál és visszautasítja, a koalíció ellen felhozott vádjait.

Fél 10 órakor az elnök szünetet rendel. A szünet alatt az ellenzék kiadja a jelszót az obstrukciókra és abba állapodik meg, hogy Banjacsics éjfélig beszéljen, azután zárt ülést kérnek és abban előbb megvitatták, hogy megtartassák-e a zárt ülést, azután pedig névszerint szavaznak, szólásra elő van még jegyezve Bresztyenszky és Vrbancs. Fél 12 órakor az ellenzék szünetet kér, de elnök megtagadja. Banjacsics erre lemond a szólás jogáról. Vrbancs és társai zárt ülést kérnek, a melyben Vrbancs panaszt emel a karzat kiüritése, a szünetek megtagadása és hasonló

dolgok miatt. A zárt ülésen névszerinti szavazással elvetik a zárt ülés tartására vonatkozó indítványt.

A nyílt ülésben Mazzuranics dr. szólal fel. Közbeiktatások balról:

— Ejfé! van

12 óra 10 perczkor az elnök berekeszti az ülést. A legközelebbi ülés ma lesz. (Magyar Táv. Ir.)

A Fülöp-szigetek.

Washington, február 10. Az amerikaiak vesztesége február 4-ike óta a következő: 3 tisz és 56 katona elesett. 8 tisz és 199 katona megsebesült.

London, febr. 10. A «Morning Post»-nak egy washingtoni távirata szerint Miller tábornok azt jelentette, hogy az iloili filippinók néhány vezére a sziget belsejébe menekült. Az iloili felkelő seregében teljesen felbomlott a fegyelem.

New-York, febr. 19. Egy washingtoni távirat szerint Otis tábornok azt táviratozta, hogy Miles tábornokot utasította, szólítsa fel a felkelőket, hogy péntek délelőtt 9 óráig ürítsék ki Iloilo városát és erődjét, ellenkező esetben megkezdik a bombázást. (Magyar Táv. Ir.)

Az osztrák tartománygyűlések.

Bécs, febr. 10. A mai lapok, köztük a «Fremdenblatt», egybehangzóan jelentik, hogy a tartománygyűlések egy része már február 20-ika táján, a többi márcziusban ül össze. Az első között van a galicziai tartománygyűlés, az utóbbiak között a cseh tartománygyűlés. (Magyar Táv. Ir.)

Német hajók Tuniszban.

Tunisz, február 10. A «Stosch» és «Charlotte» német iskolahajók Tunisz előkikötőjébe, La Goulettebe érkeztek és megtették a szabályszerű üdvözlő lövéseket, amelyeket a Szidi-ben-Gaszen erődről viszonoztak. A «Stosch» azután bement a tuniszi kikötőbe, ellenben «Charlotte» mély járatu hajó lévén, La Gouletteben maradt. Barry német főkonzul a «Stosch» parancsnokával és tiszteivel meglátogatta Revoil helyettes fővezendőt és De Sermet hadosztálytábornokot, akik holnap viszonzják a látogatást. A német tiszteket a bejram-ünnepen bemutatják a bégnek. A német hajók Bicerta érintése nélkül közvetlenül Barceionába és Valencziába mennek. (Magyar Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Olcso pénzt az iparosoknak.

Legutóbb a hitelszövetkezeti mozgalom fejlődése mellett az országnak minden részéből fölhangzik a szövetkezet kisiparosainak részéről »olcso pénzt a kisiparosoknak!« Lehetetlen eltagadni, hogy ennek a kívánságnak meg van a maga jogosultsága. Mert hiszen hogyan vezetne becsületes eredményekhez, ha a nagy iparban könnyen lehet 4—5 százalékos pénzt kapni, míg a kisiparos, vagy csak nagyon drágán, vagy pedig épen nem jut kölcsönhöz? Támogatjuk azt, akinek a támogatásra kevesebb szüksége van és mit sem gondolunk azokkal, akik gyöngegségük és elhagyatottságuk folytán kétszerte inkább kiérdemlik az államnak és társadalomnak segítségét. Az eredmény természetesen az, hogy amazok boldogulnak, emezek pedig eveznek a pusztulás és a szocializmus felé.

Bécs városában az uralkodóház egyik tagjának részvétele mellett egy nagy bált fognak rendezni, a melybe beleszólnak az ottani kereskedelmi miniszternek kezé is.

Ennek a bálnak tiszta jövedelmét a kisiparosok segélyezésére fordítják. Nem hiszszük ugyan, hogy ilyen eszközökkel a kisiparost lehető volna talpra állítani, de mégis érdekes jele az idősáknak, hogy Ausztriában hozzálatnak végül azon köteleességek teljesítéséhez, a mely-

lyekkel a társadalom a kisiparosok iránt tartozik. Ami gyönyörűséges fővárosunkban mozgalomról sajnálatunkra nincs tudomásunk. Pedig mint mondtuk az iparosok jajgatása minden oldalról fölhangzik.

Tény azonban az, hogy maguk az iparosok sincsenek tisztában azzal, miképen kellene és lehetne a bajon segíteni. Érdekes ebben a tekintetben a »Czipészek Szaklapja«-nak legutóbbi száma.

A czipészek részére alakítandó hitelszövetkezetéről van szó benne s a cikkekben ki-üláglük, hogy ez milyen nagy nehézségekbe fog ütközni. A vagyonosabb iparosok ugyanis legkevésbé sem hajlandók az ő hitelüket kevésbé előnyös helyzetben levő társaik javára lekötöni: félnek, hogy pénzüket elvesz. A bajon a cikkeknek írója szerint úgy lehetne segíteni, hogy ha az állam az alakuló hitelszövetkezeteknek több évre 10—50 ezer forintot adna kamat nélkül.

A »Kis-Ujszállás és Vidéke« ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik és az állítja, hogy szövetkezni kellene az összes kisiparosoknak s akkor hatalmuk annyira megnőne, hogy még a nagyiparosokkal is szembe szállhatnának.

A kereskedelmi miniszterek hozzászoktak a kisiparos szövetkezeteket a kamatmentes kölcsönökhöz. De ez uton sokat elérni épen nem tudtak. Az ilyen alamizsnyákat nem is tartjuk szükségesnek, a jól vezetett szövetkezet megfizetheti a neki átadott pénz kamatait, ajándékokra nem szorul. Sőt veszedelmes az iparosokban azt a hitet táplálni, hogy ők csak az ilyen ajándékok révén tudnak boldogulni.

Az összes kisiparosok szövetkezése ideának nagyon szép, de vajjon hogyan vihető keresztül akkor, a midőn még egy községbeli iparosok egyesítése is a lehető legnagyobb nehézségbe ütközik s alig lehet őket egy kalap alá vonva, szervezett, egyöntetű munkára bírni. Pedig ez az első feladat és míg ez megoldva nincsen, addig iparosaink hiába álmodoznak arról, hogy számbavehető javulást fognak elérni. (Szövetkezés.)

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, február 10.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	— — — — —	9.70
Uj tengeri	— — — — —	9.48
Rozs őszre	— — — — —	4.75
Zab őszre	— — — — —	8.00
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, február 10.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	— — — — —	363.80
Magyar hitel	— — — — —	397.50
Államvasut	— — — — —	364.—
Rimamurányi	— — — — —	307.—
Magyar jelzálog	— — — — —	249.—
Salgótarjáni	— — — — —	636.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamos vasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—

B é c s, február 10

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	— — — — —	360.78
Magyar hitel	— — — — —	391.—
Államvasut	— — — — —	362.12
Birodalmi márka	— — — — —	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — —	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.75
Magyar földterhermentési kötvény 4%	— — — — —	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.60
Horvát-szlavon földterhermentési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.—
Tiszabábalyozó és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	139.50
Osztrák járdék papírban	— — — — —	101.25
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	101.25

Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	101.75
Osztrák magyar bankrészvény	910.—
Magyar hitelbankrészvény	365.90
Osztrák hitelintézeti részvény	392.40
Osztrák-magyar államvasuti részvény	359.70
20 frankos arany (Napoleon'or)	362.75
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.45
Párisi vista	47.82
20 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Közgyűlési meghívó.

A »Nagyváradai gőzmozdonyu köz-
uti vaspálya részvénytársaság« 1899.
évi február hó 25-én d. e. 9 órakor
Nagyváradon, saját üzleti helyiségében (Zöldfa-
uteza, Zsiga-ház I. emelet)

XVI. rendes közgyűlését

tartja meg, melyre a t. részvényeseket ezennel
tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és a mérleg előterjesztése.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. Határozat a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére.
4. Határozat a nyereség hováfordítása iránt.
5. Jelentés a villamos vasút építésének elvállalásáról.
6. Igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.

Nagyvárad, 1889. évi február hó 10-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet. A részvények a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal, a társaságnál Nagyváradon, vagy a »Magyar Vasuti forgalmi részvénytársaság«-nál Budapest (V. Fűrdő-utca 10. sz. a.) előmervény ellenében letendők.

A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg valamint az erre vonatkozó jelentés 8 nappal a közgyűlés előtt a társulati irodában a t. cz. részvényesek használatára ki vannak téve, mire azok ezennel figyelmessé letettek.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy Nagyvárad város és Biharvármegye sörszükségletének fedezésére, **Nagyváradon**

HILLINGER MIKSA ur

a »Fekete-Sas«-szálloda társbérletjénél

Főraktárt

Állítottunk fel, hol is közvetlenül a kőbányai földénkben küldött **összes, elismert minőségű söreink** egy eredeti **hordókban**, mint **palaczkokba** fejtetten, mindenkor frissen beszerezhetők.

Kérve, hogy becses megrendeléseivel közvetlenül nevezett főraktárosunkhoz fordulni sziveskedjék, egyszersmind ajánljuk őt szíves pártfogásába, maradva teljes tisztelettel

Kőbányai Király-Sörfőző Részvénytársaság.

Központban fenti értesítéssel van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy a **Kőbányai Király-Sörfőző Részvénytársaság**

képviselőt átveve

Nagyváradon, N.-Teleki (Német)-utca 5335. szám alatt.

(a Biharvármegyei bank mellett.)

Főraktárt

létesítettem és az üzletet törv. bejegyezve, **Kelen Béla** ur volt sörgyári intéző vezetésével fogom folytatni.

A földének elismert külön hírű termékeit, az **Ászók-, Király-, Márcziusi-** (világos, kiviteli sötét) **Korona-** (püseni mintára) és **gyógyhatású Góliát-Maláta** sör, a most épített legújabb amerikai rendszerű jégpinczéjében elhelyezve, azt úgy hordókban, mint új kezelés szerint **közvetlenül a jégpinczéből palaczkokba fejtve**, mindenkor a legfrissebb állapotban hozom forgalomba.

Nagyváradai tisztelt vevőimnek a sör díjmentesen hához szállítatom.

Kőbánya és Nagyvárad között fekvő városokba való nagyobb megrendeléseket, közvetlenül a földéből közvetítetek.

Tekintve, hogy a Kőbányai Király-Sörfőző kiváló minőségű sörei, valamint azok igen **jutányos áránál fogva**, egy a minőség, mint ár tekintetében **kiváló előnyöket** nyújthatok, melyeket az itteni főraktárban való kezelés is biztosít, tisztelettel kérem nagybecsű szíves megrendeléseit, melyeknek mindenkor pontos és gyors kivitelét ígérve, maradok szolgálatára készen

kiváló tisztelettel

a Kőbányai Király-Sörfőző Részvénytársaság Főraktára Nagyváradon

Hillinger Miksa.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.			Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			Nagyvárad—Gyoma			Gyoma—Nagyvárad.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40
V-Velenceze »	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya »	4 42	2 43	Ósi »	6 09	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 48
Félix-Fürdő »	4 32	3 13	Szudrics »	5 09	3 12	Új-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 22
Kardó »	4 50	3 27	Belényes »	5 37	3 52	Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 53
Magyar-Gyepes »	5 59	4 17	Sonkolyos »	5 58	4 15	Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztő »	6 12	5 34
Tasádfő »	6 07	4 31	Belényes-Ujlak »	6 10	4 27	Szakál »	7 39	4 05	Köt »	6 38	6 03
Drág-Cséke »	6 30	4 45	Borz »	6 19	4 37	Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 29
Magyar-Cséke »	6 50	5 —	Sólyom »	6 35	4 58	Komádi »	8 25	4 32	Komádi »	7 10	7 08
Dus-sd »	7 05	5 12	Gyanta »	6 56	5 19	Iráz »	8 42	4 49	Nagy-tóti »	7 22	7 13
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47	Hollód »	7 10	5 34	Köt »	9 19	5 14	Sakál »	7 48	7 43
Hollód »	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03	Vésztő »	9 44	5 32	Körösszeg »	8 11	8 12
Gyanta »	8 12	6 11	Dus-sd »	7 55	6 34	Szeghalom »	10 34	6 13	Gyires »	8 33	8 33
Sólyom »	8 38	6 36	Magyar-Cséke »	8 07	6 49	Körös-Ladány »	11 —	6 31	Új-Palota »	8 47	8 53
Borz »	8 53	6 50	Drág-Cséke »	8 26	7 17	Déva-Ványa »	12 03	7 21	Ósi »	9 03	9 12
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01	Tasádfő »	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30
Sonkolyos »	9 18	7 13	Magyar-Gyepes »	8 54	7 50						
Belényes »	10 04	7 47	Kardó »	9 27	8 31						
Szudrics »	10 27	8 09	Félix-Fürdő »	9 40	8 45						
Lunka-Rézbánya »	10 56	8 21	V-Velenceze »	10 01	9 09						
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19						

Nagyvárad—Érmihályfalva			Érmihályfalva—Nagyvárad.		
	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.
Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33
B.-Püspöki »	7 17	5 57	Érselind »	5 37	6 24
Bihar »	7 44	6 20	Székelyhid »	6 14	6 22
Paptamási »	8 13	6 48	Nagykúgya »	6 27	7 32
Gyapoly »	8 29	7 03	B.-Diószeg »	6 42	7 03
B.-Diószeg »	8 52	7 24	Gyapoly »	6 59	7 33
Nagykúgya »	9 07	7 38	Paptamási »	7 24	7 39
Székelyhid »	9 40	8 03	Bihar »	7 45	7 54
Érselind »	10 08	8 26	B.-Püspöki »	8 05	8 10
Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 01

Székelyhid—Margitta			Margitta—Székelyhid		
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45
Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56
V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08
Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07